

Kursuse nimetus	Draama ja teater
Kursuse tüüp	Mooduli „Teatrikunsti alused“ kursus
Eeltingimused kursusel osalemiseks	Põhikooli kirjanduse ainekava omandamine vähemalt rahuldavale hindele.
Kursuse maht (1575 min, st 35 akadeemilist tundi)	Kontaktõpe 20 70-minutilist tundi ja õpilaste iseseisev töö (175 min)
Kursuse toimumise aeg	10. klassi 1. õppeperiood

Kursuse lühikirjeldus

Kursusega taotletakse, et õpilane mõistab draamakunsti põhialuseid ja teatri tähendust meie kultuuris.

Õppe vältel loetakse ning analüüsitakse draamateoseid, vaadatakse ja mõtestatakse ühiselt teatrietendusi ning täidetakse lihtsamaid dramatiseerimisülesandeid. Kursuse jooksul omandatakse nii teoreetilisi teadmisi kui ka praktilisi oskusi. Teatriajalugu hõlmab pelgalt väikese osa kogu kursuse mahust, kuid on nüüdisteatri mõistmise seisukohalt siiski vajalik. Põhitähelepanu pööratakse draama olemuse ja teatritegemise spetsiifika selgitamisele ning etenduse analüüsile. Võimaluse korral on soovitatav käia professionaalses teatris, kuid analüüsiks sobib ka kooliteatri etendus. Et tutvuda eesti teatriklassikaga, võib kasutada arhiivisalvestusi. Teater on olemuselt erinevate kunstiliikide sulam, ühendades muusikat, tantsu, kirjandust, (video)filmi ja kujutavat kunsti, mis võimaldab lõimida kursust kunsti- või muusikaõpetusega. Eraldi pööratakse valikkursuses tähelepanu Eesti teatri kujunemisele ja praegusele arengule.

Kursuse sisu

Draama olemus

Näidend. Draama mõiste. Tegelaskõne: dialoog ja monoloog, repliik ja remark. Tegelase analüüs: muutumatu ja muutuv tegelane, avatud ja suletud tegelane. Näitleja rolliloome. Draama keskendatus inimestevahelisele suhtlemisele ning elu teatraalsusele. Draamateose aeg ja ruum. Konflikt, intriig ning probleem. Draamateose kompositsioon. Vaatus, stseen.

Dramaatika žanrid

Dramaatika põhižanrid: tragöödia, komöödia, draama, tragikomöödia. Ajaloolised žanrid: liturgiline draama, müsteerium, moralitee, miraakel. Commedia dell' arte ja tänapäeva improvisatsiooniline teater. Performance ja happening. Farss, jant ning sketš. Koomika liigid: situatsiooni-, karakteri- ja sõnakoomika. Kuuldemäng ja lugemisdraama. Sõnadeta lavastus. Tantsulavastus. Muusikalavastus.

Teatri tähendus ja funktsioonid

Lavastajatöö. Teater kui kollektiivne kunst: lavastaja, näitleja, muusikakujundaja, kunstniku, valguskunstniku ja kostüümikunstniku roll lavastuse valmimisel. Kirjanduse ja teatri suhted: dramatiseering, stsenaarium, libreto, lavastus, etendus. Lavastuse stiil ja atmosfäär. Etenduse vastuvõtt ja teatrikriitika. Teatriarvustus.

Eesti teatri ajalugu

Lydia Koidula ja August Wiera teater. Kutselise teatri sünd. Karl Menning. Estonia teatri ja Draamateatri asutamine. Hommikteater. Lavastajad: Andres Särev, Kaarel Ird, Voldemar Panso, Jaan Tooming, Mati Unt, Merle Karusoo, Elmo Nüganen, Tiit Ojasoo. Nüüdisteater. Repertuaariteater ja projektiteater.

Mõisted

commedia dell' arte, dialoog, draama, dramatiseering, etendus, farss, happening, intriig, jant, karakter, karakterikoomika, komöödia, konflikt, kuuldemäng, lavastus, liturgiline draama, lugemisdraama, miraakel, monoloog, moralitee, müsteerium, performance, projektiteater, remark, repertuaariteater, repliik, situatsioonikoomika, sketš, stseen, stsenaarium, sõnakoomika, tragikomöödia, tragöödia, vaatus.

Käsitletavaid draamateoseid

August Kitzberg „Kauka jumal“; Eduard Vilde „Pisuhänd“ või „Tabamata ime“; Andrus Kivirähk „Eesti matus“; Jaan Kruusvall „Pilvede värvid“; Paul-Eerik Rummo „Tuhkatriinumäng“; Anton Hansen Tammsaare „Juudit“; Jaan Tätte „Ristumine peateega ehk Muinasjutt kuldsest kalakesest“.

Õpitulemused

Kursuse lõpus õpilane:

- eristab peamisi draamažanre, nimetab nende tunnuseid ja olulisemaid draamateoseid;
- on läbi lugenud ühe draamateose ning analüüsib selle kompositsiooni ja tegelasi;
- tunneb näitekirjanduse ja teatri põhimõisteid;
- leiab seoseid kirjanduse, teatri, kujutava kunsti ja teiste meediumide vahel;
- määrab lavastuse stiili, arvestades nii lavastaja, muusikakujundaja, kunstniku, valgus- ja kostüümikunstniku tööd kui ka näitlejate mängu;
- arutleb teatrietenduse üle, hindab selle väärtusi, analüüsib kujundikeelt ning sõnastab oma vaatamiskogemuse;
- kirjutab teatriarvustuse, rakendades õpitud mõisteid ja mõtestades lavastuses kasutatud teatrimärke;
- teab olulisemaid tähiseid Eesti teatri ajaloost;
- on vaadanud õppeperioodi vältel vähemalt kaht teatrietendust või nende salvestusi;
- seostab lavastust nii võrdlevalt kui ka eristavalt tänapäeva eluolu ja nähtustega, iseenda ning üldinimlike probleemide ja väärtustega.

Kursuse ülesehitus

Teema	Tundide arv
Draama olemus ja põhimõisted	1
Dramaatika Žanrid	1
Eesti teatri ajalugu	2
Teatri tähendus ja funktsioonid	1
Teatrietenduste analüüs ja arvustuse kirjutamine	5
Dramatiseerimisülesanded. Lühifilmi koostamine	10
Iseseisva tööna loevad õpilased läbi ühe draamateose.	2,5

*Kontakt tundide arvu vähenemisel suureneb proportsionaalselt õpilaste iseseisva töö maht.

Tagasiside meetodid ja kriteeriumid ning kursusehinde kujunemine

Tagasisidestamine toimub Saku Gümnaasiumi õppekava 3. osas sätestatud hindamise korralduse põhimõtete alusel.

Õpitulemusi hinnatakse numbriliselt viie palli süsteemis.

Kursusehinde moodustavad draamatekstide ja etenduste analüüsitööd, teatrietenduse arvustus, loovtööd ja dramatiseeringud.

Õpilane peab sooritama kursuse arvestuse, kui ta on puudunud 6 või enam ainetundi ja/või draamateos on lugemata ning teatrietenduse arvustus, hindelised loovtööd ja dramatiseeringud on esitamata ja/või sooritatud mitterahuldavale hindele.